

Považuji treatment za velmi vhodný přepis románové látky. Jednotlivá dějová pásma se v něm setkávají v konfliktech, které mají dobré předpoklady scénického účinku. Děj (velmi rozložitý) je gradován a vposled vchází v jediný proud. Osoby jsou výrazně kresleny akcemi. Nevidím nikde přímých a nedějových charakteristik, v nichž si filmaři často libují. Krátce: jsem přesvědčen, že povídkář udeřil hřebík na hlavičku.

Rád bych připojil přání (snad jen osobní?), aby instalující se buržoazie byla traktována ironičtěji než u Čapka a aby byl položen větší důraz na obchodní zájmy pana Moura. — Proti výlupkům určité společenské vrstvy navrhuji propůjčiti mladému Nezmarovi více tvořivosti a rozhodně ho opřít o lidový typ starého hlídače. Podobné zdůraznění daných motivů možná poskytne divákům něco víry v konečný zdar dvojice Nezdara-Tynda.

Dobry román byl stejné dobře zpracován pro film. Ne-postřehl jsem žádné opomenutí — tím méně ovšem něco, co bych mohl považovat za chybu. Teprve po delším hledání mi vytanulo několik poznámek, které uvádím jako příspěvek k rozhovoru.

Myslím, že není uvedena Artušova záliba ve falzifikátech. Tato okolnost by snad mohla dokreslit jeho ironickou povahu.

Zouplna, krásně u Vávry vyjádřený příznačnou zkratkou, vykazuje v Čapkově textu i schopnost zapřít se a vydělávat peníze na živobytí (revizní kancelář). Je to rys lidového realismu a zdá se mi, že by nebylo nesnadno jej uchovat.

Po slavném zápasu by Mour mohl Nezmarovi nabízet místo profesionálního fotbalisty. Kdyby je Václav odmítl, ukázalo by se, že je chlap jak se sluší a patří. Čtení pochvalného referátu (které se mi nelíbí) by potom mohlo odpadnouti. — Aby závěr hry vyzněl nadějně, je dlužno — jak se domnívám — posilovat Václavovu pozici. Snad by tedy bylo účelné, aby Václav projevil odborný zájem o stavbu turbíny a snad by se měl vyslovit skepticky již o jejím plánování. Tvrzení, že stroj byl špatně vypočítán, se mi jeví jednak jako opožděné, jednak jako překotné. — To ovšem znamená, že by Václav musil být hotový strojař. Snad praktikant v nějaké továrně?

V dramatu, kde je všechno svázáno příčinností, by měla být náhoda zcela vymýcena. Snad by tedy bylo s výhodou, aby se Mour při svém příjezdu poptával na podniky, do nichž by bylo možno investovat, a snad by se mohl k Ullikovi a k Tyndě přiblížit záměrně.

Opakuji, že je Turbina po všech stránkách umění i filmového řemesla i po stránce jazykové dílem půvabným. Podobnou práci člověk čte s pocitem radosti.